
RECENZJE I OMÓWIENIA

„Studia Pastoralne” 2006, nr 2, s. 325–349

Janusz Homplewicz, *Pedagogika rodziny. Zarys wykładów na podyplomowym studium prorodzinnym*, Rzeszów 2000, ss. 206.

Pedagogika to nauka o wychowaniu, o zamierzonej działalności skierowanej na kształtowanie, a także prowadzenie człowieka ku jego dojrzałości, przez pracę osoby bardziej dojrzałej nad mniej dojrzałą. We współczesnej pedagogice narodził się odrębny dział – „pedagogika rodziny”. Pedagogika rodziny to ważne uzupełnienie i dopełnienie ogólnej wiedzy pedagogicznej, która ma służyć przybliżaniu, wyjaśnianiu i rozwiązywaniu problemów wychowania rodzinnego.

Właśnie książka „Pedagogika rodziny”, pana Profesora Janusza Homplewicza, jest przykładem głębokiego zrozumienia, jak ważne jest zagadnienie wychowania w rodzinie. Autor ukazał w niej bowiem „krok po kroku”, jak żyć w rodzinie, co należy robić i jakie wartości wpływają na trwałość i szczęście rodziny, dzieci i całego społeczeństwa.

Omawiana książka składa się z 7 części, w których znajdują swój oddźwięk poszczególne zagadnienia związane z rodziną. Część pierwsza: „otwarcie drzwi”, część druga: „drażnienie fundamentów”, część trzecia: „promieniowanie gniazd”, część czwarta: „laboratorium niepowtarzalności”, część piąta: „ziarenko gorczycy”, część szósta: „przewycięzanie odległości”, część siódma: „spoiwo tkanek”. Każda część podzielona jest na rozdziały – w sumie 42. Dzięki takiej kompozycji treści, poszczególne zagadnienia są łatwe do odszukania i porównania.

W części pierwszej autor zaprezentował zagadnienia wprowadzające w temat, sprecyzował pojęcia, jak również podkreślił konieczność uwzględnienia podejścia interdyscyplinarnego, bowiem przedmiotem rozważań jest człowiek – osoba.

Po wstępnym wyjaśnieniu, następuje w części drugiej refleksja nad etycznymi podstawami istnienia rodziny oraz wychowania rodzinnego. Punktem wyjścia rozważań jest osadzenie rodziny i jej ogromnej roli wychowawczej na prawie Bożym – wszystko cokolwiek czyni człowiek powinno być zgodne z wolą Boga i na Jego chwałę. Z drugiej strony rodzina jest „kuźnią osobowości” – sama tworzy własne normy postępowania, a wszyscy w niej są wychowawcami wszystkich. To wspólnota, która musi się rozwijać: jej celem jest budowanie i sadzenie, ale zawsze należy pamiętać, że wychowując służy się Bogu.

Pedagogiczne podstawy wychowania rodzinnego są przedmiotem rozważań części trzeciej. Rodzina opiera się na małżeństwie kobiety i mężczyzny: rodziców. Człowiek winien kierować się w życiu zasadami, dlatego należy pamiętać, że wychowanie ma na celu przekaz wartości, a jego fundamentem jest miłość. Najważniejsze jest poczucie stabilizacji, bezpieczeństwa, ale wychowanie powinno także uwzględniać zmienność, pożegnania i rozstania – między innymi z tych powodów w wychowaniu liczy się wzajemny kontakt – otwarcie się. Klimat życia rodzinnego kształtuje człowieka, a przez to wartości przechodzą z pokolenia na pokolenie.

W części czwartej autor skoncentrował swoje rozważania na problematyce kształtowania osobowości w wychowaniu rodzinnym. Chodzi o podkreślenie, że człowiek jest osobą, a ma stać się osobowością i przez to jest bytem stającym się. Człowiek ma za zadanie kształtować swoją wolę tak, aby była silna i niezłomna. Cała dojrzałość człowieka opiera się na kierowaniu nią, mając na uwadze, że jest ona narzędziem, a nie celem. Rodzina jest szkołą serca, to wspólnota życia i miłości oraz cierpliwości, gdyż należy pamiętać, iż miłość to odpowiedzialność. Autor omówił aspekty religijnego wychowania w rodzinie, a także podkreślił fakt, że z tych samych korzeni wyrasta religia, miłość, rodzina – a to rodzi konieczność otwarcia się na Boga.

Po scharakteryzowaniu podstaw istnienia rodziny oraz kształtowania osobowości, autor przeszedł do zagadnienia życia seksualnego jako płaszczyzny kształtowania się osobowości. Zaprezentował „pułapki” naturalizmu, jak również etykę seksualizmu. Omówił także pogląd, że człowiek może służyć określonym wartościom, właśnie przez swoją płciowość.

W ostatnich dwóch częściach próbował autor wskazać na sposoby przekazywania wartości, jak również omówić zagadnienia integracji. Człowieka niewątpliwie kształtuje to, co przeżył i czego doświadczył. Wychowywać należy tak, aby dziecko zechciało i potrafiło otworzyć się na całą prawdę życia, a przekaz wartości powinien być nieustanny. Człowiek otwiera się na drugiego człowieka, integruje się z innymi ludźmi, a to rodzi poczucie spełnienia.

Recenzowana publikacja zarysu wykładów na podyplomowym studium rodziny, to swoistego rodzaju przewodnik dla małżonków, rodziców i wychowawców. Została napisana zwięzłym, logicznym językiem, dzięki czemu eksponuje, a właściwie zarysowuje najważniejsze zagadnienia z zakresu „pedagogiki rodziny”.

Książka „Pedagogika rodziny”, autorstwa prof. Janusza Homplewicza, to pozycja, która powinna znaleźć się w rękach wszystkich rodzin. Zwaraca ona uwagę na podstawowe wartości, które musi kultywować każda rodzina, aby wychowanie młodego człowieka było pełne, głębokie i skierowane ku Bogu. To bowiem Bóg stworzył człowieka, powołał do życia pierwszą rodzinę i pozostanie z nią zjednoczony na zawsze. Bóg na rodzinę oddziałuje przez Ducha Świętego, daje jej siły, prowadzi i ukazuje właściwą drogę dążenia do doskonałości i szczęścia. Autor chciał uświadomić, że to wychowanie w miłości trwa przez 24 godziny na dobę,

dzień po dniu, rok po roku. Jakiej zatem trzeba odpowiedzialności, cierpliwości, aby godnie wypełnić nadane przez Boga zadanie?

W recenzowanej książce daje się zauważyć łatwość przekazania rzeczy ważnych i znanych, o których w życiu codziennym często się zapomina. Może dlatego, że świat za szybko biegnie, że rodzice nie mają czasu, by usiąść i popatrzeć tak zwyczajnie na dziecko, które właśnie zaczyna np. raczkować, a jednocześnie zastanowić się, czy da się radę wychować je na kogoś, o kim z dumą będą mogli powiedzieć: „to mój syn, to moja córka!”. Lektura tej książki może „otworzyć oczy” rodzicom na wychowawczy sens macierzyństwa i ojcostwa, a tą drogą na miłość dobrą, odpowiedzialną i partnerską.

Dzięki swojej treści będzie recenzowana publikacja z pewnością cenna dla wszystkich, którzy zawodowo zajmują się problematyką małżeństwa, rodziny i wychowania, a także dla tych, którzy już są lub będą rodzicami, małżonkami, duszpasterzami i wychowawcami. Warto ją polecić każdemu, kto jest zainteresowany godnym wychowywaniem i szuka wskazówek na temat, jak dobrze wychowywać.

Ks. Józef Stala

Krzysztof Wolski, *Nazaret – źródło świętości. Podstawy duchowości rodzinnej w świetle nauczania Jana Pawła II*, Łomianki 2001, ss. 192, ISBN 83-87823-13-9.

We współczesnym świecie rodzina narażona jest na wiele niebezpieczeństw oraz wypaczeń. Stąd też istnieje ciągła potrzeba ukazywania właściwego ideału oraz wzorca małżeństwa i rodziny, wzorca odwołującego się do Świętej Rodziny z Nazaretu.

W Fundacji „Pomoc Rodzinie” ukazała się w 2001 roku książka ks. doktora Krzysztofa Wolskiego, zatytułowana *Nazaret – źródło świętości. Podstawy duchowości rodzinnej w świetle nauczania Jana Pawła II*. Ta bardzo ciekawa i bogata w swej treści pozycja naukowa została wydana i opublikowana z okazji 25-lecia Instytutu Studiów nad Rodziną w Łomiankach.

Książka Krzysztofa Wolskiego jest bogata w opisy różnych aspektów świętości i życia rodzinnego. Wychodzi od mocnego fundamentu, którym jest Bóg Trójjedy-ny, powołujący Świętą Rodzinę. Ta wspólnota została przedstawiona jako uniwersalny wzór wszystkich rodzin. Pomimo zmieniających się warunków i problemów związanych z rodziną, autor powracał do źródła, które jest odpowiedzią na wszystkie pytania, opierając się na nauce Jana Pawła II, próbując jednocześnie opracować jego bogaty wkład w poruszaną tematykę.